

Verksamhetsplan 2016

Miljö-Hälsa

Miljö- och bygg(lov)nämnden

Lidköping/Götene/Grästorp

Bild Jan-Åke Rosén

Antagen av

Miljö- och byggnämnden Lidköping 151216 §

Miljö- och bygglovnämnden Götene 151208 §

Miljö- och byggnämnden Grästorp 151210 §

Innehållsförteckning

BAKGRUND OCH SYFTE	4
BEHOVSUTREDNING.....	9
Administration.....	9
Livsmedel	11
Avlopp	15
Hälsoskydd.....	17
Miljöskydd.....	20
Jordbruk	25
Avfallshantering.....	27
Förorenade områden.....	30
Kemikalier.....	33
Miljöövervakning.....	36
Jämförelse mellan beräknat resursbehov och verksamhetsplan för år 2016.	37

BAKGRUND OCH SYFTE

Inledning

Enligt 6 och 8 §§ förordning (2011:13) om tillsyn enligt miljöbalken är den operativa tillsynsmyndigheten skyldig att upprätta en behovsutredning och årligen göra en tillsynsplan. Kommunerna bör enligt Livsmedelsverket upprätta en årlig kontrollplan vilket innebär samma sak som en tillsynsplan. Vi använder oss enbart av begreppen behovsutredning och tillsynsplan för att skapa likhet mellan enhetens verksamhetsområden.

2016 är fjärde året en behovsutredning sammanställts, där behoven för tillsyn inom varje område beskrivs. Det finns förbättringsområden och Miljö-Hälsa kommer att jobba vidare med att förbättra underlag och det underliggande verksamhetssystemet Miljöredas register för att under de kommande åren få en bättre precision i behovs- och tillsynsplanen.

Enheten har utifrån behoven och de resurser som finns tillgängliga utarbetat ett förslag till tillsynsplan som ligger till grund för arbete och prioriteringar för verksamhetsåret 2016. Denna tillsynsplan skall i samverkan med nämndens politiker utvecklas till att styra och vara vägledande för enhetens arbete.

Tillsynsplanen skall fastställas av miljö- och bygg(lov)nämnden i Lidköping, Götene och Grästorps kommuner.

Miljö-Hälsa redovisar till nämnderna om det sker större förändringar i verksamheten som innebär att verksamhetsplanen inte följs. Det finns möjlighet för nämndens ledamöter att följa enheten i det dagliga arbetet. Uppföljning internt inom enheten sker vid arbetsplatsträffar två gånger om året.

Miljö- och bygg(lov)nämnder och Miljö-Hälsas organisation

Lidköpings kommun Miljö-Hälsa samverkar sedan 2002 med Grästorps kommun och från 2007 även med Götene kommun inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Götene och Grästorps kommuner köper genom avtal handläggartjänster från Lidköping. I varje kommun finns en miljö- och bygg(lov) nämnd.

Miljö-Hälsas kärnverksamhet är att bevaka att gällande lagstiftning inom miljö- och hälsoskydds- samt livsmedelsområdet efterlevs. Tillsynsarbetet är en myndighetsuppgift och kan bara utföras av en tillsynsmyndighet.

Målet är att bedriva aktiv tillsyn med tillsynsinsatser av hög kvalitet. Tillsynsarbetet skall utföras som en fortlöpande process.

Kommunernas miljöstrategiska arbete utförs på kommunledningsnivå.

Miljö-Hälsa har idag 12 inspektörer och en enhetschef. Miljö-Hälsa får administrativt stöd av Samhällsbyggnadsförvaltningens administrativa enhet i Lidköping och av Grästorps kommun i form av ca 1,5 tjänster, främst registrering och ekonomi.

Nämndsadministrationen i Götene sköts av Götene kommun och i Grästorp av Grästorps kommun. Totalt på enheten finns 2016 11,9 heltidstjänster, inspektörer + chef. Under år 2016 planeras 8 medarbetare arbeta nedsatt tid, (föräldraledighet, studier).

Miljö-Hälsas personal är uppdelad i tre olika ämnesområdesteam, livsmedel, lantbruk och miljö-hälsoskydd.

- Miljö-hälsoskyddsteamet omfattar 9 medarbetare, 6,3 tjänster och arbetar med frågor som rör områden miljöbalk, lagen om foder och animaliska biprodukter, strålskyddslagen och smittskyddslagen.
- Lantbruksteamet omfattar 2 medarbetare, ca 1 tjänster och arbetar med frågor som främst rör områden miljöbalk och lagen om foder och animaliska biprodukter.
- Livsmedelsteamet omfattar 5 medarbetare och ca 4,1 tjänster.
- De administrativa resurserna utöver enhetschef tillhör inte enheten och omfattar 4 medarbetare, ca uppskattningsvis 1,4 tjänster och i området ingår t ex ärendehantering, arkiv, nämndarbete, och ekonomi.
- Chefstjänsten delas med byggenheten i Lidköping ca 50%

Behovsutredningen

Behovsutredningen syftar till att beskriva omfattningen av lagstiftat ansvarsområde samt att ge ett underlag för prioritering i tillsynsplanen. Av behovsutredningen framgår att en del av miljöbalkens ansvarsområde inte kan prioriteras i nuläget till följd av resursbrist. Dock skulle ytterligare resurser kunna mobiliseras då tillsynen till större delen är självfinansierad. En stor del av Miljö-Hälsas arbete består av tillsynsarbete inom miljöskydds-, hälsoskydds- och livsmedelsområdena. En ytterst liten del strategiskt miljöarbete utförs men enheten är ett stöd och remissinstans till övriga enheter inom kommunernas (Lidköping/Götene/ Grästorp) verksamheter. Den beräknade tiden i behovsutredningen redovisas i kolumn "Behov (tim)" i tillsynsplanen. Enheten ansvarar även för miljösamordnarrollen och skyddsombudsrollen för Samhällsbyggnadsförvaltningen i Lidköping.

Till stöd för att arbeta fram behovsutredningen finns tillsynsregistret och ärendehanteringssystemet MiljöReda samt dokumenterade rutiner för hur tillsynsarbetet ska bedrivas. Vi beaktar hur de tillsynsvägledande myndigheterna samt SKL (Sveriges kommuner och landsting) resonerar kring tillsynens prioritering och omfattning.

Miljö-Hälsas förutsättningar och prioriteringar inför år 2016

Enligt miljöbalken ska ansvarig myndighet tillsätta tillräckliga resurser samt ha personal med tillräcklig kompetens för området. Miljö-Hälsa kommer under år 2016 ha motsvarande 11,9 heltidstjänster inklusive chef. Enheten har en sammantaget bred kompetens.

Utifrån behovsutredningen och tillgängliga resurser har förslag till tillsynsplan arbetats fram. Prioriteringar har gjorts inom den planerade verksamheten men inkommande ärenden såsom klagomål, anmälnings- och ansökningsärenden kan inte prioriteras bort.

Det råder viss resursbrist främst inom hälsoskyddsområdet, där underlaget för 2016 fortfarande behöver kompletteras. Då området varit nedprioriterat under lång tid så har objektsregister i MiljöReda hunnit bli inaktuella. Dessa uppdateras succesivt i samband med tillsyn. Delar av hälsoskyddstillsynen har prioriterats upp och kommer framledes lyftas ytterligare. Under 2016 fortsätter tillsynen inom delar av området med återkommande tillsyn. Ytterligare delar av området kommer att besökas som del i den återkommande tillsynen. Inför och i samband med att ytterligare verksamheter erhåller återkommande tillsyn byggs kompetensen och erfarenheten upp samt tillsynsregistret MiljöReda utvecklas och uppdateras parallellt.

Föreningade områden prioriteras högt nationellt under 2016 då regeringen satsar ytterligare 350 miljoner på efterbehandlingsrelaterade åtgärder. Detta innebär att förutsättningarna för åtgärder kommer öka och sannolikt även Länsstyrelsen vägledningsprojekt. Detta bör Miljö-Hälsa ta till vara både ur ett exploateringsperspektiv men också inom ramen för tillsynsmyndighetens uppdrag att jobba med föreningade områden i stort. För att kunna iscensätta detta lokalt behöver ytterligare resurser avsättas för området som framgår av behovsutredningen. Delar av personalen på Miljö-Hälsa kommer under år 2016 inte att jobba full tid pga av tjänstledigheter och föräldraledigheter. För att kompensera resursbortfallet finns ett vikariat tillsatt sedan 2015.

I form av övergripande kommunalt strategiskt arbete för 2016 planerar verksamheten att lägga tid på nedanstående större aktiviteter:

Vattendirektivet - Under år 2016 fortgår arbetet kring vattendirektivet bl a med att delta i följande arbeten:

Slutföra vattenöversikt (Lidköping), bidra i underlag till VA-plan Lidköping samt ev uppstart av VA-planarbete i Grästorp.

Delta i arbete med vattenskyddsområde för Kinnevik (samarbete mellan Götene och Lidköping)

Hamnstadsprojektet Lidköping – Enheten deltar i projektgruppen.

Översiktsplaner – Enheten deltar i arbetet med underlag till ny översiktsplan i Lidköping, Götene och Grästorp.

Tillsynsplanen

I tillsynsplanens delar, handläggning och tillsyn samt strategiskt arbete, redovisas vad som kommer att ske inom respektive tillsynsområde.

Det finns idag inte tillräckliga resurser för att uppfylla alla åtgärder i behovsutredningen. I tillsynsplanens tabeller framgår vilka områden som prioriterats ned. Inom varje tillsynsområde läggs ca 28 % av tiden på strategiskt arbete. Med detta avses verksamhetsutveckling samt vissa strategiska projekt. Vi förväntar oss att ca 12 % av tiden används för intern och extern samverkan, 6 % för kvalitets- och arbetsplanering och 6 % för personalvård/kompetensutveckling.

Budget

Miljö-Hälsa planerar för en budget i balans. Under år 2016 kommer förvaltningen få 1749 tkr i anslag från Lidköpings kommun och de externa intäkterna Lidköping (fasta tillsynsavgifter, timdebitering, ersättning från Götene och Grästorp m.m.) beräknas bli 7 125 tkr. Ett förslag till nya taxor inom Miljö-Hälsas verksamhetsområden ligger som förslag till KF i de tre kommunerna. Om förslaget beslutats kommer det ha en positiv inverkan på intäkter och personalresursen inom Miljö-Hälsas verksamhet.

Krav på planering utifrån lagstiftning

Miljöbalken betonar tillsynsmyndigheternas skyldighet att bedriva den tillsyn som behövs för att uppnå balkens mål, såväl genom traditionellt tillsynsarbete som genom förebyggande insatser. En tydlig uppföljning av utfört arbete är också viktig.

Enligt miljöbalkens förordning om tillsyn ska tillsynsmyndigheten avsätta de resurser som i tillräcklig grad svarar mot behovet av tillsyn och även ha personal med tillräcklig kompetens för tillsynsarbetet. Det ska finnas en behovsutredning som uppdateras årligen och ett register över verksamheter som fordrar återkommande tillsyn. Baserade på behovsutredning och verksamhetsregister ska en årlig tillsynsplan tas

fram. Den kommunala nämnden som ansvarar för den operativa tillsynen ska fatta beslut om utredning och tillsynsplan.

Bestämmelserna i livsmedelslagstiftningen syftar till att hålla en hög säkerhet för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel. Målsättningen med tillsynsmyndighetens kontroller är "säkra livsmedel". Myndighetens arbete ska ske riskbaserat och regelbundet och omfattar inspektioner, revisioner och rådgivning.

Enligt Livsmedelsverkets föreskrifter ska kontrollmyndigheten utarbeta en plan för den årliga kontrollverksamheten. Planen skall fortlöpande följas upp och verksamheten utredas.

Miljömål

Det svenska nationella miljömålssystemet innehåller generationsmål, etappmål och miljökvalitetsmål. Utöver dessa bryts målen ner regionalt och lokalt.

Generationsmålet

Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att miljökvalitetsmålen ska nås. Generationsmålet är därför vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. I målet står också att arbetet med att lösa de svenska miljöproblemen inte ska ske på bekostnad av att vi exporterar miljö- och hälsoproblem till andra länder.

Etappmålen

Etappmålen (24st) är steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljökvalitetsmål. De visar vad Sverige kan göra och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmålen anger inte önskade tillstånd för miljön, utan de läggs fast i miljökvalitetsmålen med preciseringar. Ett etappmål antogs av riksdagen år 2009 för miljökvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan. Övriga etappmål handlar om områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen och luftföroreningar.

Miljökvalitetsmålen

Riksdagen har beslutat om 16 miljökvalitetsmål som beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljökvalitetsmålen. Preciseringarna förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen.

Mer information om miljömålen finns på miljömålsportalens hemsida www.miljomal.se

Regionala miljömål

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna det regionala arbetet för att uppnå de svenska miljömålen. De regionala tilläggsmålen som beslutades om i september 2015 är framtagna av Länsstyrelsen i samverkan med Skogsstyrelsen och Västra Götalandsregionen. Tilläggsmålen komplettererar de nationella målen med sina preciseringar och etappmål och lyfter fram regionala särdrag och områden som kräver ytterligare insatser.

De nationella miljökvalitetsmålen har kompletterats med ytterligare mål, uppföljningsmetod och kommentarer och utgör därmed regionala tilläggsmål för Västra Götaland. De regionala miljömålen kan läsas i sin helhet på: <http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/SiteCollectionDocuments/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/slutligt-beslutsunderlag-regionala-tillaggsmaal.pdf>

Kommunernas miljömål

Kommunens strategiska miljöarbete ligger utanför Miljö-Hälsas och Miljö- och bygg(lov)nämndernas arbetsområden. För Lidköping ligger det strategiska miljöarbetet under kommunstyrelsens verksamheter även för Götene och Grästorp ligger detta utanför enhetens ansvarsområde. Miljö-Hälsa kommer under året att sträva efter ett starkare samband med det lokala, regionala och nationella miljömålsarbetet. Miljömålen skall förtydligas i planering och tillsynsarbetet, för att ge tillsynen och prioriteringar en tydligare koppling till de nationella miljömålen.

För miljö- och bygg(lov)nämnden som tillsynsmyndighet finns krav i miljöbalken, strålskyddslagen och livsmedelslagstiftningen som innebär ansvar att med hjälp av tillsyn och informationsinsatser verka för att miljömålen och folkhälsomålen uppnås. För att uppfylla kraven i lagstiftningen krävs åtgärder även inom miljömål som kommunen som helhet inte prioriterar.

Flera åtgärder, framtagna för miljömålen, har också bra effekt för folkhälsomålen. *Trygga och goda uppväxtvillkor, Sunda och säkra miljöer och produkter* och *Ökad fysisk aktivitet* gynnas genom åtgärder inom ramen för miljömålet *God bebyggd miljö*. Folkhälsomålet *Goda matvanor och säkra livsmedel* gynnas genom åtgärder för miljömål *Giftfri miljö*.

Miljö- och bygg(lov)nämnden har ett särskilt ansvar för de uppgifter som verkar övergripande för alla miljömål, bl.a. vid tillsyn av kommunens företag där möjlighet att påverka värderingar och attityder finns. Samhällsbyggnadsförvaltningen i Lidköping har ansvar för samhällsplaneringen i Lidköping, kommunstyrelsen i respektive kommun har motsvarande ansvar för Götene och Grästorp. Miljö-Hälsa bistår förvaltning/kommunstyrelser och lämnar synpunkter för att gynna uppfyllandet av miljömålen.

BEHOVSUTREDNING

Administration

Området omfattar telefonservice, posthantering, diarieföring, nämndarbete, arbetsledning, ekonomi, IT och kvalitetsarbete.

Beskrivning av området

Externt stöd

Största delen av arbetet vid sidan om arbetsledning ligger utanför enheten och ombesörjs av administrativa enheten på Samhällsbyggnad Lidköping samt av administrativ personal i Grästorps kommun, nämndarbete i Götene och Grästorps kommun ombesörjs av Götene respektive Grästorps kommun.

Arbetsledning

Sedan oktober månad 2015 har miljöchefen även ansvar för byggenheten i Lidköping. Därav har den tillgängliga tiden för Miljö-Hälsa minskat i omfattning. Ett arbete pågår för att omfördela miljöchefens arbete till ökat stöd via administrativa enheten samt delegering av vissa arbetsuppgifter till inspektörer inom Miljö-Hälsa.

En stor del av miljöchefens arbetstid läggs kring arbetsledning. I detta ingår bland annat deltagande i Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp, medarbetarsamtal, personalutveckling, strategiarbete, anställningsarbete, samverkan med andra förvaltningar, kommuner och andra myndigheter. I chefens uppdrag ingår även ansvar för systematiskt arbetsmiljöarbete och säkerhetsarbete.

Ekonomi

Arbetet omfattar fakturahantering (inkommande och utgående), budgetarbete, kvartalsuppföljning, årsbokslut och övergripande taxearbete. Området berör både assistent (personal utanför enhetens ansvar) och chef.

Nämndarbete

Området ligger utanför enhetens ansvarsområde frånsett den chefs- och inspektörstid som läggs ned vid föredragningar på nämndssammanträden.

Nämndarbetet berör främst chef och nämndsekreterare. Nämndarbetet omfattar arbete med kallelser till presidiummöte och sammanträde (inkl sammanställning av handlingar) protokoll, expediering och arkivering. Det ingår även förberedelse av protokoll för publicering på hemsidan samt lönerapportering av politikernas arvoden.

IT

Ärendehantering - Miljö-Hälsa använder ett eget ärendehanteringssystem, MiljöReda, för att enkelt och effektivt bedriva sin verksamhet. Enheten ansvarar tillsammans med GöLiSka IT för löpande underhåll och intern utbildning i MiljöReda. Det förbereds en övergång till EDP Vision, en modernare version av MiljöReda. Detta arbete kommer att kräva en del resurser.

GIS- som geografiskt informationssystem används Geosecma för Lidköping Götene, och Grästorps kommun. Stöd i form av systemägaransvar erhålls för Lidköping och Grästorps kommun genom GIS-funktioner inom Samhällsbyggnadsförvaltningen i Lidköping och för Götene genom mark och byggenheten, Götene kommun.

Webbsida/Hemsidan är ett viktigt verktyg för att sprida information och ge service till allmänhet och företagare. E-tjänster är ett verktyg som efterfrågas och är på gång att utvecklas under 2016. För Lidköping och Götene sköter enheten med hjälp av verksamhetsutvecklaren på Samhällsbyggnad publicering av material inom sitt

verksamhetsområde. För Grästorps kommun sköter enheten med hjälp av assistent i Grästorp arbetet med hemsidan.

Inom området ingår också inköp av datorer och program.

Kvalitets- och miljöledning

Miljö- och bygg(lov)nämnden ska bedriva myndighetsutövning effektivt, opartiskt och med sakkunskap samt behandla alla lika inför lagen. Genom ständiga förbättringar och med kunder/brukare i fokus, samt via krav i samband med tillsyn, ska nämnden och enheten verka för minskad miljöpåverkan från egen och tillsynsobjektens verksamhet.

Lagar

Regeringsformen

11 kap. 7 § innebär att miljö- och bygg(lov)nämnden ska agera självständigt. Varken kommunledning eller andra förvaltningar har rätt att bestämma över miljö- och bygg(lov)nämnden när det gäller beslut med myndighetsutövning mot enskild, mot kommun eller då det rör sig om tillämpning av lag.

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

I 5 kap 1 § finns krav på att registrera allmänna handlingar och i 5 § om hur sekretessmarkering ska ske.

Personuppgiftslagen (1998:204)

Miljö-Hälsa ska ha kunskap om hur personuppgifter får hanteras.

Förvaltningslagen (1986:223)

I 4 § beskrivs myndigheters serviceskyldighet och handläggning av ärenden.

Miljötillsynsförordningen (2011:13)

1 kap 6-9 §§ styr behovsutredningar och planering av tillsynen och anger ansvarsfördelning av tillsynen. Tillsynsmyndigheten ska föra register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.

Livsmedelsförordningen (2006:813)

Av 15 § framgår att det ska finnas en förteckning över godkända och registrerade anläggningar.

Andra styrmedel

Det finns kommundemensamma föreskrifter, policys, regler och rutiner kring bl a ekonomiredovisning, kvalitetsplanering, datastrategier, inköpsregler. Dessa regler och rutiner återfinns på Intranätet.

Analys av arbetet internt

Hemsidan behöver bli än mer kundvänlig och interaktiv. Vi behöver fortsätta att se över och förbättra innehåll och struktur samt utveckla och erbjuda fler e-tjänster. När det gäller e-tjänster prioriteras en enklare tjänst för ansökningar och anmälningar. Ett internt krav är att e-tjänsten har en direkt koppling till MiljöReda (insatta resurser fördelas mellan de tre arbetsområdena livsmedel, jordbruk och miljö- och hälsoskydd).

De resurser som tilldelats för kvalitets- och miljöledningsarbete omfattar totalt ca 250 timmar och hämtas främst från miljö- och hälsoskyddsteamet (främst fördelat på miljösamordning Samhällsbyggnad). Det är svårt att beräkna behovet av resurser.

Det är svårt att uppskatta tidsåtgången för vårt arbete med hemsidan, intranätet och MiljöReda. Vår arbetsinsats är beroende av vilket stöd vi kan få från informations-enheten Lidköping, kommunalförbundet GöLiSka IT samt Samhällsbyggnads-

förvaltningen (personalsekreterare) och supporten för vårt ärendehanteringssystem (EDP-konsult). Arbetsresurserna tas från de tre arbetsområdena.

Verksamhetsmål

Verksamhetsuppdrag	Hur sker mätningen	Indikator
Andel nöjda företagare (av de som åtnjutit miljö-nämndens arbete under året).	Insikt	Vad ger företagarna för sammanfattande omdöme om Miljö-Hälsa? Utvärderas vart annat år.
Verksamhetsmål	Hur sker mätningen	Nyckeltal
Verksamheten ska bedrivas effektivt och rättssäkert.	Uppgifterna hämtas ut ekonomisystem och MiljöReda.	Självfinansieringsgrad för livsmedel samt miljö-hälsoskydd.
Under året uppdatera verksamhetssystemet Miljö/Reda till nästa generation "VISION"	Uppföljning, implementering, utbildning och registerrensning.	Uppgraderat system i drift vid årsskiftet 2016/17.

Resursbehov

ADMINISTRATION	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Handläggning				
Administration*				
Arbetsledning	1600	1300	1300	1600
Ekonomi*+ övrigt stöd		300	300	300
S:a Handläggning/M-H	1600	1600	1600	1600
Strategiskt arbete				
Verksamhetsutveckling	20	20	20	20
Hemsida	100	100	100	100
Intranät	40	40	40	40
Kvalitets- o miljöledning	250	250	250	250
MiljöReda	250	350	250	250
S:a Strategiskt arbete**	660	760	660	660
Totalt antal timmar	2260	2360	2260	2260
motsvarar tjänster	1,4	1,5	1,4	1,4

*Extern resurs Samhällsbyggnad Administrativa enheten samt Grästorps och Götene.

**Strategiskt arbete tas från personalresursen från Livsmedel miljö-hälsoskydd och jordbruk.

Livsmedel

Livsmedelskontrollen syftar till att hålla en hög säkerhet för människors hälsa när det gäller livsmedel och dricksvatten. Exempel på verksamheter som berörs av livsmedelskontrollen är restauranger, gatukök, butiker, vattenverk, skolor och omsorgsboenden.

Beskrivning av kontrollområdet

Kontroll av anläggningar kan ske både via oanmälda inspektioner och anmälda besök (revisioner). Inom området ingår även viss kontroll enligt smittskyddslagen, handläggning av inkomna remisser om alkoholtillstånd och bygglov, samverkan med t.ex. andra kommuner, omvärldsbevakning, samt att informera och ge råd till allmänhet och företagare.

Beräkning av kontrolltid

Inom kommunerna finns ca 470 livsmedelsanläggningar (Lidköping 296, Götene 122, Grästorp 51). Dessa anläggningar är indelade i olika riskklasser, enligt ett underlag som Livsmedelsverket tagit fram. Klassningsunderlaget består av tre delar – risk (baserat på typ av hantering och antal portioner), information (om märkning/meny utformas) och erfarenhet (myndighetens erfarenhet av hur väl livsmedelshanteringen fungerat vid kontroll). De tre delarna ger en sammanlagd årlig kontrolltid som Miljö- och bygg(lov)nämnden ska ägna åt verksamheten. I Lidköping, Götene och Grästorp finns anläggningar med en kontrolltid från 1 timme upp till 26 timmar.

Lagar och andra krav

I dag är i stort sett all lagstiftning om livsmedel gemensam inom hela EU. Sverige kan inte bestämma om regler inom livsmedelsområdet på egen hand utan gör det i samarbete med andra medlemsstater.

Det är EG-förordning nr 178/2002 som är grundläggande för all livsmedelslagstiftning. Den innehåller bl.a. uppgifter om livsmedelsföretagarnas grundläggande skyldigheter. Det finns också många andra EU-förordningar. Några av dem, t.ex. de som handlar om hygien och kontroll, gäller för all livsmedelsverksamhet. Det finns även andra förordningar som innehåller regler för avgränsade områden. Exempel på sådana är förordningar för ägg, mjölk, ekologisk produktion samt märkning av nötkött.

Den svenska livsmedelslagen (SFS 2006:804) kompletterar EG-förordningarna. Den innehåller bl.a. regler om kontroll, avgifter, straff och överklagande. Den svenska livsmedelsförordningen (SFS 2006:813) talar bl.a. om vilken myndighet som ska kontrollera olika slags anläggningar. Den ger också Livsmedelsverket rätt att besluta om föreskrifter.

Smittskydd

Smittskyddslagstiftningen är tillämplig när det är fråga om bl.a. matförgiftningar och dricksvattenburen smitta.

Nationella branschriktlinjer

Många krav i EG-förordningarna beskriver en målsättning utan att exakt ange hur saker och ting ska utföras. Det ger utrymme för flexibilitet, men skapar i vissa fall avsaknad av tydlighet för verksamhetsutövare. Nationella branschriktlinjer är branschens egna beskrivningar av hur företagen kan göra för att uppfylla livsmedelslagstiftningens krav. Genom att de handlar om en specifik verksamhet kan de bli mer konkreta och därmed lättare att följa. Företagarna måste följa bestämmelserna i lagar, förordningar och föreskrifter, medan nationella branschriktlinjer är frivilliga att följa. Det finns bl a branschriktlinjer för butiker, bagerier och livsmedelsanläggningar inom vård, skola och omsorg.

Vägledning

Livsmedelsverkets vägledning är skrivna för personer som arbetar på kontrollmyndigheter. Vägledning är knutna till en eller flera författningar/förordningar och ska ge anvisningar för tolkningar av vissa regler, men är inte rättsligt bindande. Vägledning finns bl.a. för hygien, riskklassificering, offentlig kontroll, dricksvatten och märkning.

Folkhälsomål

Inom ett av de 11 målen för folkhälsans utveckling, "Matvanor och livsmedel", omnämns livsmedelssäkerhet. Genom kontinuerlig kontroll av livsmedelsanläggningarna i Lidköping, Götene och Grästorps kommuner bidrar Miljö-Hälsa till ökad livsmedelssäkerhet och positiv utveckling av folkhälsan.

Beskrivning av kontrollarbetet

Nya livsmedelsanläggningar får inom de första två månaderna efter öppnandet ett förstabesök av en inspektör. Vid detta tillfälle samlas uppgifter in som behövs för riskklassning. På så sätt får den nystartade verksamheten snabbt ett besök från Miljö-Hälsa och myndigheten får in rätt uppgifter för att kunna klassa verksamheten och lägga in den i kontrollplanen.

Avgiften för kontrolltiden ska faktureras årligen, men verksamheter som klassas för 3 timmar eller mindre kontrolleras inte varje år.

Enligt Livsmedelsverkets *vägledning för offentlig kontroll av livsmedelsanläggningar* finns det 15 områden att kontrollera vid inspektion/ revision. Alla områden behöver inte tas upp vid varje kontroll, vägledningen anger att samtliga områden under en femårsperiod bör gås igenom på varje anläggning.

För de verksamheter som har få timmar och därmed inte kontrolleras varje år ackumuleras kontrolltiden. Tidsskulden registreras per objekt i MiljöReda.

Sjukdomsutbrott eller matförgiftningar orsakade av livsmedel, särskilt om de är av större omfattning, kan ta mycket tid i anspråk. Det är dock svårt att uppskatta någon tid för detta, varför tid för sådana händelser inte finns upptagna i tidsredovisningen för behovs-utredning och verksamhetsplanering. Det måste dock finnas utrymme för att omprioritera tid eftersom sådana utbrott påverkar den övriga tillsynen om de inträffar.

Handläggning och kontroll

- registrera och riskklassa livsmedelsanläggningar
- kontroll av livsmedels- och dricksvattenanläggningar
- svara på frågor från allmänheten och livsmedelsföretagare
- rådgivning till verksamheter i dricksvattenfrågor
- handlägga klagomål
- Vid misstanke utreda matförgiftning och genomföra smittspårning
- svara på remisser från Länsstyrelsen och Polisen
- samverka med bl.a. Plan- och Byggheterna, Tillväxt Lidköping, interna och externa fastighetsägare

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling

Samverkan Skaraborg och Miljösamverkan Västra Götaland (MVG)

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Anläggningar skall få den genomsnittliga kontrolltid de är riskklassade för, fördelat på åren 2015-2016.	Utsökning i miljöreda som genererar en årsplan.	Antal presterade tillsynstimmar i förhållande till total klassad tid. Antalet genomförda besök.
Utveckla kompetensen i att genomföra revisioner.	Tillämpa kunskaper från revisionsutbildning gjord 2015. Revisionsbesök genomförs under bestämda perioder.	Antalet genomförda revisionsbesök. Ökad kvalitet i kontrollen genom ökad kunskap om livsmedelsföretagarna. Mall för revisionsbesök.
Bidra till ökad samsyn och samverkan.	Arrangera Skaraborgssamverkansmöte i februari/mars.	Förbättrat kontaktnät mellan Skaraborgs livsmedelsinspektörer.

Ökad kvalitetssäkring av vårt arbetssätt.	I utbyte med Trollhättan (Miljöförvaltningen) genomföra revisioner på organisation och arbetssätt inom livsmedelskontrollen.	Bättre bild av organisationens styrkor/svagheter och hur väl vi som kontrollmyndighet lever upp till krav som ställs på vårt arbete. Möjlighet att förbättra vårt utgångsläge inför revisioner från SLV och Länsstyrelsen.
Utveckla kompetensen i spårbarhetkontroll.	Tillämpa och utbilda kollegor i fördjupad spårbarhet.	Ökad kompetens i kontroll av spårbarhet. Mall för kontroll av spårbarhet.
Ett mer effektivt och lättarbetat datasystem	Administrativt förberedande arbete. Övergång till EDP Vision. Utbildning i systemet.	Stress, ångest & ilska. Mindre tid för ordinarie kontroll under 2016. Positiva effekter visar sig under 2017.

Resursbehov

LIVSMEDEL	Antal objekt/ ärende	Tid/ objekt/ år (tim)	Behov (tim)	Kontroll- plan 2016 (tim)	Kontroll- plan 2017 (tim)	Kontroll- plan 2018 (tim)
Handläggning och kontroll						
Summa ordinarie kontroll	470		2100	2100	2100	2100
Extra offentlig kontroll			200	200	200	200
Registreringar	60	1	60	60	60	60
Totalt debiterbar tid			2360	2360	2360	2360
Ej debiterbar handläggningstid* - kopplat till verksamheter			1060	1060	1060	1060
Ej debiterbar handläggningstid** - ej kopplat till verksamheter			1060	1060	1060	1060
Summa Handläggning och kontroll			4480	4480	4480	4480
Strategiskt arbete						
Verksamhetsutveckling - planering			2000	2000	2000	2000
Samverkan Skaraborg/MVG			100	100	100	100
S:a Strategiskt arbete			2100	2100	2100	2100
Totalt antal timmar			6580	6580	6580	6580
motsvarar tjänster			4,1	4,1	4,1	4,1

* - t.ex. skriva sanktionsbeslut, hantera synpunkter på kontrollavgifter, transporttid till kontrollobjekt, reda ut misstänkta matförgiftningar.

** - t.ex. begäran om offentliga handlingar, frågor från allmänheten, rådgivning till personer som vill starta livsmedelsverksamhet men sedan inte gör det, bevaka e-post och läsa in information, administrativa ansvarsområden.

Avlopp

Tillsyn av enskilda avlopp sker främst i samband med bygglovsyttranden samt mot etablering av privata VA-föreningar. Genom att minska utsläppen från avloppsanläggningarna kan vi minska övergödning i våra sjöar och vattendrag samt skydda dricksvatten och badvatten från föroreningar som är skadliga för människors hälsa och miljön.

Beskrivning av tillsynsområdet

I miljö- och bygg(lov)nämndens (nämnden) ansvar ingår tillsyn av avlopp vid inventeringar, bygglovsansökningar och klagomål.

Nämnden ansvarar för handläggning av anmälan och ansökan om att ändra eller anlägga nya avlopp, samt handlägger dispenser från renhållningsordningen, t ex. ansökan om förlängt slamtömningsintervall, eget omhändertagande av slam.

Miljö-Hälsa samverkar och svarar på internremisser med bygglovshandläggare gällande förhandsbesked och bygglov. Miljö-Hälsa ger viss rådgivning vid anläggande av avlopp och anordnar informationsmöten med VA-föreningar, fastighetsägare och mäklare. I arbetsuppgifterna ingår också att svara på frågor om status på avlopp vid t.ex. husköp.

I miljömålet "Ingen övergödning" står att "Fram till år 2010 ska de svenska vattenburna utsläppen av fosforföreningar från mänsklig verksamhet till ett antal utvalda sjöar, vattendrag och kustvatten ha minskat så mycket att god ekologisk status kan nås till år 2015." I de regionala miljömålen står att åtgärder för att klara detta är att rusta upp enskilda avloppsanläggningar som inte uppfyller dagens krav på rening.

Naturvårdsverket tycker i de allmänna råden att enskilda avlopp ska ha tillsyn. Samt att tekniskt avancerade system kan behöva mer tillsyn. Många av de nya avloppsanläggningar som byggs är tekniskt avancerade eller kräver skötsel. För att följa upp att fastighetsägare sköter drift och underhåll så bör Nämnden ha tillsyn på dessa typer av anläggningar. Exempel på anläggningar som behöver mer tillsyn är minireningsverk, fosforfällor och kemisk fällning.

För att kunna ge ökad service till kommuninvånare och entreprenörer behöver informationen allmänt samt på Miljö-Hälsas hemsida förbättras.

Lagar och styrmedel

2 kap. miljöbalken (allmänna hänsynsreglerna), 9 kap. 7 § miljöbalken samt 12 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Naturvårdsverkets allmänna råd om små avloppsanordningar för hushållspillvatten (NFS 2006:7).

Lokala hälsoskyddsföreskrifter samt nämndens riktlinjer för enskilt avlopp. Renhållningsordning för Lidköping/Götene och Grästorps kommun (Antagen av KF Lidköping 2011-10-31 § 189, Götene 2008-05-26 § 97, Grästorp 2012-04-26 § 25).

Miljömål

De som berörs är främst "Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet och Levande sjöar och vattendrag".

Analys av tillsynsarbetet

Fokus ligger på att inventera avlopp inom områden där det bildas privata VA-föreningar. Detta på grund av den pedagogiska fördelen då majoriteten i ett område satsar på att ordna sina avlopp ska det inte finns någon som ska kunna "komma undan". Antalet avlopp som behöver inventeras blir också ofta på en lagom nivå så att det ryms inom ordinarie tillsynsplan. När inventeringen är klar så har vi dessutom ett helt område där vi vet att alla avlopp är godkända. En bedömning är att upp emot 500 fastigheter kan anslutas till kommunalt VA inom 2 år. Främst i Lidköping men initiativ pågår även i Götene och i Grästorps kommuner.

I samband med bygglovsansökningar är Miljö-Hälsa remissinstans, bygglovets tillstyrks inte om det inte går att ordna avloppet på ett bra sätt. För att få anlägga ett nytt avlopp eller förbättra ett befintligt krävs en ansökan eller anmälan. Detta medför att stor del av den tid som avsätts för enskilda avlopp går till att handlägga avloppsansökningar och anmälningar.

I övrigt så gör Miljö-Hälsa, i mån av tid, inventeringar av avlopp i andra områden. Då prioriteras områden där vattenmyndighetens statusklassning visar att vattnet inte har god ekologisk status.

Strategiskt arbete

Arbete med Vattenplanering och VA-plan i Götene, Lidköping och Grästorp.
Information på internet och information vid bildning av VA-föreningar.
Samverkan med plan-bygg och VA i Lidköping, Götene och Grästorp.

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Fortsätta informera om enskilda avlopp vid privata initiativ samt att i förekommande fall inventera områden i samband med föreningsbildning VA.	Uppföljning av föreningsregister.	Andel icke anslutna fastigheter som inventerats.
Förbättra informationen till fastighetsägare, fastighetsmäklare och entreprenörer.	Arbeta med att uppdatera hemsidan samt ta fram informationsmaterial.	Ökad service till fastighetsägare och entreprenörer.

Resursbehov

AVLOPP	Antal objekt/ ärende	Tidsåtgång/ objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Handläggning och tillsyn							
Inventeringar	50	1		50	60	50	50
Ansökningar till följd av inventering	2	8		16	40	16	16
Förhandsbesked för	5	3		15	15	15	15
Bygglov	40	1		40	40	40	40
Uppdatering av register/anslutning till kommunal VA				40	40	40	40
Anmälan installation av annan toalett än vattentoalett				40	40	20	20

AVLOPP	Antal objekt/ ärende	Tidsåtgång/ objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Ansökan/anmälan i omr. som ej inventerats (ofta i samband med bygglov)	40	8		320	320	320	320
Rådgivning och frågor från fastighetsägare, föreningar, mäklare m.m.				50	50	50	50
S:a Handläggning/tillsyn				571	605	551	551
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				100	150	100	100
Samverkan med plan och VA i Lidköping, Götene och Grästorp				100	120	100	100
Tillsyn av anläggningar som kräver mer skötsel	75	2	0,2	30	0	0	0
S:a Strategiskt arbete				230	270	200	200
Totalt antal timmar				801	875	751	751
motsvarar tjänster				0,5	0,5	0,5	0,5

Hälsoskydd

Hälsoskydd handlar om att förebygga och undanröja olägenheter för människors hälsa. Det kan det röra sig om t ex problem med buller, lukt, mögel, fukt, radon, ventilation eller smittskyddsfrågor. Tillsynen omfattar kontroll av efterlevnaden av miljöbalken, strålskyddslagen och smittskyddslagens regler, föreläggande och åtgärder för att nå rättelse, rådgivning och information, uppföljande verksamhet, beslut om miljöstraffavgift samt anmälan till polis eller åklagarmyndighet vid misstanke om brott.

Beskrivning av tillsynsområdet

Bassängbad, undervisningsverksamheter och yrkesmässig hygienisk verksamhet med risk för blodsmitta (stickande, skärande), ska anmäla sin verksamhet till miljö- och bygg(lov)nämnden innan de startar upp. Dessa verksamheter omfattas av krav på dokumenterad egenkontroll som syftar till att förebygga hälsorisker. De verksamheter som är anmälningspliktiga är de där tillsynen har prioriterats.

Nämnden ska bedriva tillsyn på och ägna särskild uppmärksamhet åt ett flertal andra typer av verksamheter, bl.a. bostäder (inklusive radon), tillfälligt boende, idrottsanläggningar, strandbad, lokaler för vård eller annat omhändertagande, yrkesmässig hygienisk behandling såsom fotvårdare, massörer, naprapater, frisörer och fotvårdare. Tillsyn av solarier med stöd av strålskyddslagen igår i hälsoskyddstillsynen. Ett av ovan nämnda områden där hälsoskyddstillsyn behöver ske under 2016 är tillfälliga boenden, exempelvis Asylboenden och HVB-hem. Detta i och med det stora behovet av att se över bostadslösningar för den massiva flyktingström som tagit fart under hösten 2015.

Utifrån smittskyddslagstiftningen har nämnden ett tillsynsansvar att bedriva smittspårning/utredning av t ex legionellafall.

Det förebyggande arbetet innebär både information till allmänheten och till verksamhetsutövare och att kontrollera företagens egenkontroll. Området har haft en nedprioriterad roll de senaste åren och en viss osäkerhet finns i register och resursbehov. Området aktualiserades under 2012/13 med tillsynsprojekt vid samtliga förskolor. Under 2014/2015 genomfördes tillsyn vid kommunernas skolor. Projektet planerades utifrån Folkhälsomyndighetens nationella tillsynsprojekt om inomhusmiljö i

skolan 2014-15. Dessa verksamheter kommer framledes få återkommande tillsyn. En ny tillsynsomgång påbörjades på förskolorna under 2015 och den kommer att fortsätta under 2016. Utöver detta påbörjas arbetet med tillsyn på övriga anmälningsskyldiga verksamheter som också planeras få återkommande tillsyn. Tillsynen hos tatuering- och piercing verksamheter påbörjades 2015 för att framledes ske återkommande.

Inför 2016 har arbetet med att uppdatera miljöbalkstaxan för hälsoskyddsverksamheter genomförts. I början av 2016 planeras beslut om årliga avgifter för skolor- och förskolor samt piercing och tatueringverksamheter. Detta innebär en tidskrävande insats i form av kommunikering av och beslut om avgift.

Den ökade prioriteringen av hälsoskyddet är i linje med miljöbalkens intentioner och lagstiftarens krav på tillsynsmyndigheterna. Tillsynen kommer till stor del vara självfinansierande och innebär ett ökat resursbehov på hälsoskyddssidan.

Lagar och styrmedel

Tillsynen av hälsoskydds- och hygienverksamheter styrs utifrån miljöbalken med tillhörande förordningar, föreskrifter och allmänna råd. Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen är bemyndigade att ta fram föreskrifter, allmänna råd och handledning i form av handböcker som berör området.

Tillsynen omfattar även strålskyddslagen och smittskyddslagen. Utöver detta berörs området av bl a av Boverkets byggregler.

EU-lagstiftning i form av direktiv och förordningar berör här främst strandbaden.

Utöver lagstiftningen som till stor del styr vår verksamhet har nämnden att förhålla sig till våra nationella miljö kvalitetsmål. Dessa har brutits ner till regionala mål i regionen.

Ambitionen är att behovsbedömningar, tillsynsplanen och den faktiska tillsynen framledes tydligare ska präglas av miljö kvalitetsmålen och folkhälsomålen.

Miljömål

De nationella miljö kvalitetsmål som berör hälsoskyddsområdet är främst "Giftfri miljö", "God bebyggd miljö" och "Säker strålmiljö". Folkhälsopolitikens målområde "Miljöer och produkter" handlar om hela vår fysiska omgivning; luft, mark, vatten samt den bebyggda miljöns påverkan på hälsan.

Analys av tillsynsarbetet

Miljöbalken föreskriver att tillsynsmyndigheten skall ägna särskild uppmärksamhet i tillsynsarbetet åt de typer av verksamheter som finns uppräknade i tabellen för resursbehov. Verksamheterna skall besökas med olika tidsintervall. När tidsintervallerna har bestämts har man tagit hänsyn till vilka hälsorisker som verksamheten kan medföra samt vilka erfarenheter myndigheten har från tidigare tillsyn av de aktuella verksamheterna. Ju större risker det finns med en verksamhet desto oftare skall den få tillsyn. Inom kommunerna finns ca 350 hälsoskyddsverksamheter som ska ha tillsyn med varierande frekvens.

Mot bakgrund av resursbegränsningar måste vissa prioriteringar göras avseende vilka verksamheter som ska få tillsyn. Verksamheter som ska ha tillsyn varje, vart annat eller vart tredje år skall prioriteras framför de som har glesare tillsynsintervall.

Handläggning av anmälningsärenden sker löpande och kan inte planeras eller nedprioriteras. Motsvarande gäller handläggning av befogade klagomål, utredningar och krav på åtgärder i form av förelägganden. Vid klagomålsärenden förespråkas en dialog mellan parter för att få till åtgärder på frivillig basis. Löpande information och rådgivning fyller en viktig roll i hälsoskyddsarbetet.

Nämnden tillhandahåller service i form av subventionering av analys av dricksvatten från enskilda vattenbrunnar. Förutsättningarna är permanent boende på fastigheten, en gång per fastighet och att det finns spädbarn i hushållet < 1 år. Provet omfattar bakteriologisk- och fluoridanalys. Prover beställs via Miljö-Hälsa.

Radon

I lokaler där barn vistas stadigvarande t ex. skolor och förskolor ska radonhalten inte överstiga 200 Bq/m³ luft. Målet skulle varit nått 2010. Vid all nybyggnation finns krav på att man skall klara 200 Bq/m³ luft. Detta inkluderar bostäder. Miljö-Hälsa, Plan-Bygg och fastighetsansvariga ansvarar för att detta efterlevs. Kartläggning av om samtliga skolor och förskolor genomfört radonmätningar och eventuella förhöjda halter har inneburit planering av och/eller att åtgärder vidtagits, prioriteras under 2016. Även vidtagna åtgärder ska följas upp.

Ett av de tidigare delmålen för det nationella miljömålet "God bebyggd miljö" anger att radonhalten i alla bostäder ska vara lägre än 200 Bq/m³ luft år 2020. Det saknas i nuläget underlag för att bedöma hur stor andel av flerfamiljshusen som är kartlagda. En kartläggning bör efterföljas av krav på åtgärder och efterföljande kontrollmätning.

Arbetet med att förmå ägare till småhus att mäta radon i sina bostäder, samt vid behov, åtgärda radonhalter över 200 Bq nedprioriteras pga. resursbrist trots att det finns ett tillsynsbehov.

Övriga arbetsuppgifter

Andra arbetsuppgifter inom hälsoskyddsområdet omfattar bl.a. handläggning av inkomna anmälningsärenden gällande nya hälsoskydds- och hygienverksamheter, ombyggnationer i befintliga verksamheter, ändring i befintliga verksamheter, svara på bygglovs- och planremisser, delta i interna och externa arbetsgrupper och samråd samt kartlägga bakgrundsstrålningen.

Om sjukdomar sprids via smittkällor som t.ex. badhus, husdjur, vattenledningssystem kan tillsyn från Miljö-Hälsa erfordras. Det är svårt att uppskatta någon tid för detta utan vid stora utbrott får annan verksamhet nedprioriteras.

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling sker löpande utifrån personalens erfarenhet och kompetensutveckling. Återkommande tillsyn innebär förebyggande och främjande hälsoskydd för kommuninvånarna och övriga besökare i kommunerna.

Miljöövervakning sker i form av mätning och rapportering av bakgrundsstrålning.

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
En realistisk och fungerande tillsynsplan utifrån identifierat tillsynsbehov, prioriterade verksamheter och tillgängliga resurser.	Planering utifrån tillsynsbehov, tillgängliga resurser och prioriterade verksamheter med beaktande av miljö kvalitetsmålen.	En fastställd tillsynsplan baserad på tillsynsbehov, prioriterade verksamheter och tillgängliga resurser.
Tillsyn utifrån fastställd tillsynsplan.	Behovsstyrd återkommande hälsoskyddstillsyn. Kontinuerlig uppdatering av uppgifter i MiljöReda där uppgifter som ligger till grund för planeringen hämtas.	Att prioriterade och planerade verksamheter erhåller tillsyn enligt plan. Regelbunden och förutsägbar tillsyn.

Delta i regionala/nationella projekt.	Aktivt delta i planering och prioritering av projekt i MVG. Tillsyn utifrån framtagna handledning.	Ökad samsyn i tillsynen. Kompetensutveckling.
Register över anmälningspliktiga verksamheter i MR senast 2016. Återkommande tillsyn på anmälningspliktiga verksamheter. Årliga avgifter på anmälningspliktiga verksamheter senast 2016.	Inventering av befintliga verksamheter. Tillsynsbehov, tillsynsintervall och resursbehov bedöms. Tillsyn genomförs och registreras, rapporteras.	Inventerade verksamheter finns registrerade i MR. Tillsynsbehov, tillsynsintervall och resursbehov fastställt. Beslut om klassning och årlig avgift genomfört för anmälningspliktiga verksamheter under 2016. Återkommande tillsyn anm.pliktiga verksamheter.
Senast 2017 ha kartlagt radon i undervisningslokaler.	Efterfråga resultat och sammanställning av genomförda radonmätningar i undervisningslokaler. Bedöma behovet av ev ytterligare behov av mätningar och ev åtgärder. Krav på mätningar och redovisning av resultat.	Sammanställning av genomförda radonmätningar i undervisningslokaler. Behov av ev ytterligare mätningar och åtgärder kartlagt. Samtliga undervisningslokaler mätta.
Att senast 2020 ha kartlagt radon och åtgärder i flerbostadshus.	Skriftligen kommunicera med fastighetsägare i kommunerna om kravet på mätning. Efterfråga resultat och sammanställning av genomförda radonmätningar. Krav på mätningar och redovisning av resultat.	Sammanställning av genomförda radonmätningar i flerbostadshus. Behov av ev ytterligare mätningar och åtgärder kartlagt. Samtliga flerbostadshus mätta.

Resursbehov

HÄLSOSKYDD	Antal objekt/ärende	Tidsåtg/objekt	Tillsyn ggr/år (intervall)	Behov tim/år	Tillsynsplan 2016	Tillsynsplan 2017	Tillsynsplan 2018
Handläggning och tillsyn							
Bassångbad	5	6	1	30	30	30	30
Strandbad (Lid/Göt)	15	6	0	0	0	0	0
Piercing/Tatuering	6	6	½	18	0	36	0
Förskolor	50	9	1/3	150	120	0	180
Skolor	30	12	1/3	120	0	240	0
Gymnasieskolor, högskola	3	12	1/3	12	0	16	0
Akupunktör	7	6	1/3	14	42	0	0

Fotvård (medicinsk/ stickande/skärande)	20	6	1/3	40	120	0	0
Fotvård, övriga	10	6	1/3	20	20	0	0
Solarier	7	6	1/3	14	0	0	42
Frisörer	65	6	1/5	78	0	0	0
Idrottsverksamheter, gym	15	8	1/5	24	-	-	120
Friskvårdsverksamheter, massage, sjukgymnastik, mm	35	6	1/5	42	0	-	-
Flerbostadshus	25	8	1/4	50	0	100	100
Tillfälligt boende	10	6	1/5	12	0	-	-
Asylboenden	35	6	1/5	42	210	42	42
Camping	6	6	1/5	7	0	-	-
Badvattenprovtagning strandbad	15	1	5	0	0	0	0
Radon, undervisningslokaler	81	1		20	50	-	-
Radon, bostäder				20	20	20	20
Lokaler för vård och annat omhändertagande	15	10	1/5	30	-	-	-
Hotell och vandrarhem	15	6	1/5	18	-	-	-
Hudvård	20	6	1/5	24	-	-	-
Lokaler där musik framförs t.ex. diskotek.	10	6	1/5	12	-	-	-
Studieförbund m.m.	5	6	1/5	6	-	-	-
Samlingslokaler	10	6	1/5	12	-	-	-
Klagomål	25	2		50	50	50	50
Anmälningssärenden § 38 Remisser	6	8		48	48	48	48
Information och rådgivning, projekt m.m.	6	3		18	18	18	18
Smittskydds- utredningar, legionella	2	10		20	20	20	20
Rådgivning enskilda vattentäkter	20	1		20	20	20	20
S:a Handläggning och tillsyn				1061	858	726	760
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				410	330	280	280
S:a Strategiskt arbete				410	330	280	280
Totalt antal timmar				1471	1188	1006	1040
Motsvarande tjänster				0,9	0,8	0,8	0,8

Miljöskydd

Miljöskyddsarbetet handlar om att förebygga, förbättra och trygga miljön utomhus. Inom miljöskyddet återfinns områdena miljöfarliga verksamheter, jordbruk, avfall, förorenade områden och kemikalier. Områdena hanteras i respektive kapitel.

Miljöfarliga verksamheter

Beskrivning av tillsynsområdet

Tillsynen av miljöfarliga verksamheter syftar till att minska verksameters påverkan på miljön och människors hälsa. Tillsynen är inriktad på att minska föroreningar och utsläpp och utförs enligt miljöbalkens bestämmelser. Tillsynen omfattar kontroll av efterlevnaden av miljöbalkens regler, föreläggande och åtgärder för att nå rättelse, rådgivning och information, uppföljande verksamhet, beslut om miljöstraffavgift samt anmälan till polis- eller åklagarmyndighet vid misstanke om brott.

Tillsynsmetodiken varierar efter behov och förutom den planerade tillsynen över ordinarie tillsynsobjekt, bedrivs tillsyn även i projektform och vid klagomål från allmänheten. Andra vanliga arbetsuppgifter är handläggning av inkommande anmälnings- och ansökningsärenden. Dessa ärenden kan exempelvis utgöras av anmälan om nyetablering av miljöfarlig verksamhet eller ansökan om värmepumpar, vindkraft och cisterner. Förvaltningen yttrar sig även över bygglovsärenden och ändringar av detaljplaner avseende industriområden samt över ansökningar från verksamheter som prövas av länsstyrelsen. Miljö-Hälsa deltar också i viss mån vid länsstyrelsens inspektioner av de objekt som faller under deras tillsyn.

Miljöfarlig verksamhet är mycket omfattande och regeringen har därför i miljöprövningsförordningen (2013:251) definierat vilka verksamheter och åtgärder som avses i 9 kapitlet miljöbalken som är tillståndspliktiga och anmälningspliktiga. Verksamheter har där klassats utifrån den risk de bedöms utgöra för människors hälsa och miljön. Miljöfarliga verksamheter delas upp i fyra olika prövningsnivåer: A, B, C och U. Då verksamheten är taxefinansierad betalar B- och C-verksamheter samt ett mindre antal U-verksamheter årlig tillsynsavgift enligt taxa antagen av kommunfullmäktige. Verksamheter utan årlig tillsynsavgift betalar tillsynsavgift efter att Miljö-Hälsa genomfört tillsyn.

A- verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från mark- och miljödomstolen. I Lidköping gäller detta t ex Hovby flygplats och Värmevärket. Miljö- och byggnämnden har tagit över tillsynen för Hovby flygplats och deltar även vid t ex samråd vid värmevärket.

B- verksamheter

Verksamheter som kräver tillstånd från länsstyrelsen (miljöprövningsdelegationen) kallas B-verksamheter. Miljö-Hälsa har tagit över tillsynen för alla B-verksamheter som finns inom kommunerna fränsett Kartåsens avfallsanläggning som Länsstyrelsen vill behålla på grund av det sammanhållande ansvaret och styrningen av avfallshandlingen i regionen. Tillsynsansvaret omfattar 57 anläggningar varav 12 inom jordbruk. Exempel på B-verksamheter är avloppsreningsverk, täktverksamheter, återvinningscentraler, foderfabriker, mellanlagring av avfall och livsmedelsindustrier mfl. Samtliga B-verksamheter bedöms kräva regelbunden tillsyn.

C- verksamheter

Verksamheter som är anmälningspliktiga till miljö- och bygg(lov)nämnden kallas C-verksamheter och Miljö-Hälsa bedriver tillsynen på dessa. Exempel på C-

verksamheter är större fordonstvättar, mekaniska verkstäder, större bensinstationer, industriverkstäder, plast och betongindustri, mindre fjärrvärmeanläggningar etc. Samtliga anmälningspliktiga verksamheter bedöms kräva regelbunden tillsyn.

U- verksamheter

Verksamheter som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga kallas U-verksamheter. Det är svårt att uppskatta totala antalet U-verksamheter som finns i kommunen eftersom även daglig verksamhet och åtgärder kan omfattas. Många U-verksamheter bedöms ha behov av återkommande tillsyn. Dessa är till exempel mindre industrier, fordonstvättar, mindre lantbruk, tandläkarmottagningar och fordonsverkstäder.

Lagar och styrmedel

I miljöbalkens kapitel 9 och 26, förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, samt miljöprövningsförordning (2013:251) finns huvuddelen av de bestämmelser som reglerar tillsynen över miljöfarliga verksamheter.

Naturvårdsverket har tagit fram ett flertal föreskrifter, allmänna råd och handböcker som preciserar hur den nationella lagstiftningen ska tolkas och tillämpas. Utöver lagstiftning finns en mängd styrande dokument och vägledningar för att tydliggöra hur och var påverkan från miljöfarliga verksamheter på människors hälsa och miljön ska förebyggas.

Miljömål

De nationella miljö kvalitetsmålen *Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giffri miljö, Ingen övergödning* samt *God bebyggd miljö* berör området miljöskydd.

I kommunens översiktsplan förtydligas hur olika markområden är planerade att användas. Översiktsplanen anger övergripande rekommendationer för användning av mark- och vattenområden i kommunen. Miljö-Hälsa ansvarar för att bedöma om nyetablering av miljöfarlig verksamhet eller andra åtgärder kan tillåtas enligt översiktsplanen. En ny översiktsplan är under framtagande.

Analys av tillsynsarbetet

Länsstyrelsen utövar tillsyn över en A-verksamhet och en B-verksamhet inom kommunerna, Lidköpings värmeverk och Kartåsens avfallsanläggning, båda i Lidköpings kommun. Miljö-Hälsa har möjlighet att delta vid samrådsmöten, besiktningar och provningar av dessa verksamheter då dess omgivningspåverkan är av stor betydelse för miljön i kommunerna.

Inom ramen för Miljö-Hälsas tillsyn och rådgivning är målsättningen att besöka varje B- verksamhet minst en gång per år (jordbruksverksamheten exkluderad). Verksamheter (IUV) som berörs av IED-direktivet ska besökas årligen med krav på rapportering inom två månader. De verksamheter som idag betalar en fast årlig avgift skall besökas årligen. För de miljöfarliga verksamheter som är klassificerade som C- eller U-verksamheter och inte betalar årlig avgift skall Miljö-Hälsa bedriva tillsyn över regelbundet. Intervallen varierar mellan 24 och 36 månader. Vissa delar av tillsynen bedrivs i projektform och innebär inte enbart tillsynsbesök.

Förekommande klagomål är främst relaterade till lukt och buller. Under år 2016 kommer Miljö-Hälsa att prioritera den ordinarie tillsynen på verksamheter i tillsynsregistret med angivet tillsynsår 2016. Verksamheter med besöksavgift prioriteras utifrån behov och storlek.

Inom den ordinarie tillsynen kommer fokus att ligga på följande områden där verksamheterna berörs.

- Reach-lagstiftningen (finns även under kemikalier)
- IED
- PCB
- Förorenad mark, vatten, byggnad
- Masshantering

Som en effekt av Hamnstadsprojektet kommer sannolikt tillstånd enligt miljöbalken att omprövas, vilket innebär en ökad arbetsbelastning under kommande år. Exempel på detta är Lidköpings avloppsreningsverk som kommer att omlokaliseras med ny lokaliseringstudie och tillståndsprövning. Frågeställningen kring ett eventuellt behov av tillståndsprövning för hamnverksamheten som avses flyttas till östra hamnen är fortfarande aktuell. Även omlokalisering av mindre verksamheter kan innebära en ökad arbetsbelastning de kommande åren.

Det måste finnas utrymme för att omprioritera när t.ex. brådskande ärenden, tillbudsärenden eller olyckor som tar mycket tid i anspråk, inkommer. Tid för sådana ärenden och händelser är svåra att uppskatta tidsmässigt i behovstudie och verksamhetsplanering. Om större olyckor inträffar kommer detta att påverka den övriga tillsynen.

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling

Dagvattenhantering, vattenskyddsområden, VA-plan

Samverkan genom MVG

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Tillsyn utifrån fastställd tillsynsplan.	Återkommande tillsyn. Kontinuerlig uppdatering av uppgifter i MiljöReda där uppgifter som ligger till grund för planeringen hämtas.	Att prioriterade och planerade verksamheter erhållit tillsyn enligt plan.
Ökad samsyn och rättssäkerhet i tillsynen. Resurseffektiv tillsyn. Ökad kompetens	Uppföljning och utvärdering	Tydliga och bättre prioriteringar. Rättssäkra beslut. Kompetent personal.
Delta i regionala/nationella projekt. MVG: minst 1 projekt/år	Aktivt delta i planering och prioritering av projekt i MVG. Tillsyn med stöd av framtagen handledning.	Ökad miljömedvetenhet hos verksamheterna. Ökad samsyn och rättssäkerhet i tillsynen. Resurseffektivitet. Kompetensutveckling.
Regelbunden tillsyn av u-objekt.	Branschriktad tillsyn utifrån handledning, checklista.	Genomförd tillsyn på flertal liknande verksamheter för ökad samsyn i bedömningar.
Inventering av u-objekt.	Branschvis	Uppdaterat tillsynsregister i MiljöReda.

Resursbehov

MILJÖSKYDD	Antal objekt/ ärende	Tidsåtgång/ objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Handläggning och tillsyn							
Tillsyn B-anläggningar	48	4-80	1				
Tillsyn C-anl. (årlig tillsyn)	180	5-40	1				
Tillsyn U-objekt (årlig tillsyn)	4	6-12	1	36			
Tillsyn dagvatten	1	20	1	20	20	20	20
Summa timmar årlig tillsyn				1688	1688	1688	1688
Tillsyn C och U (återkommande tillsyn)	342	4-6	1/2-1/5	1400	1100	1100	1100
Nedlagda deponier	10	8	1/3	27			
P-platser/p-garage > 50 platser	10	4	1/3	14			
Återvinningsstationer	20	4	1/3	27			
Återförsäljare kemikalier		4					
Däckfirmor	20	6	1/3	40			
Mellanlagring (upplag) massor	5	6	1/3	10			
Båtuppställning, förvaring	5	6	1/3	10			
Yttranden, samrådsmöten och ev. deltagande vid besiktningar etc. beträffande A- och B-anläggningar där länsstyrelsen har tillsynen.	2	20		40	40	40	40
Yttrande bygglov	52	3		156	156	156	156
Anmälningsärenden nya miljöfarliga verksamheter	5	10		50	50	50	50
Anmälningsärenden, befintliga B och C objekt	5	5		25	25	25	25
Värmepumpsanmälningar	110	2		220	240	220	220
Cisterntillsyn	400	1	1/6-1/12	50	20	20	20
MSA, Miljöbrott	2	5		10	10	10	10
Olyckor/oförutsedda händelser				120	120	120	120
Miljöprojekt/övrigt				100	100	100	100
S:a Handläggning och tillsyn				3902	3489	3469	3469
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				1575	1410	1410	1410
MVG				150	150	150	150
S:a Strategiskt arbete				1725	1560	1560	1560
Totalt antal timmar				5627	5049	5029	5029
motsvarar tjänster				3,5	3,2	3,1	3,1

Jordbruk

Beskrivning av tillsynsområdet

På grund av att jordbruket har en framträdande roll i samtliga tre kommuner är området redovisat som ett separat arbetsområde under miljöfarliga verksamheter. Utmärkande för tillsyn på jordbruk är att verksamhetsutövaren ofta driver företaget

själv. Därmed har inte jordbrukare lika stor möjlighet att vara lika väl påläst kring miljöfrågor som t.ex. miljöansvariga på större företag.

Via miljöbalkens förordningar och föreskrifter detaljstyrs jordbruket till större del än andra verksamheter utöver den lagstiftning som gäller generellt för miljöfarlig verksamhet. Till exempel i frågor kring bekämpningsmedel, gödselhantering, slam och animaliska biprodukter.

Jordbruk följer miljöprövningsförordningens (2013:251) uppdelning i tre olika klasser: B, C och U. Jordbruksregistret innehåller sammanlagt 650 verksamheter i de tre kommunerna. Av dessa är 12 st B- verksamheter och 38 st C-verksamheter.

Enligt tillsynsplanen ska alla jordbruk med mer än 2 djurenheter eller mer än 50 hektar jordbruksmark besökas. Företag med djur besöks vart tredje år, företag med ren växtodling vart fjärde år. Mindre verksamheter besöks i projektform eller vid klagomål. Andra vanliga arbetsuppgifter är handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden.

I början av 2016 förväntas beslut om nya BAT-slutsatser (Bästa Möjliga Teknik) inom ramen för IED (Industriutsläppsdirektivet), dokumentet omfattar ca 850 sidor. Under 2016 kommer detta medföra arbetsinsats med inläsning och utbildning för inspektörerna och information och kontroll av efterlevnad hos verksamheterna.

En utmaning framöver är att bättre anpassa taxan efter den faktiska tid som läggs ned på verksamheter av olika storlek och med olika risk.

Under 2016 planeras årlig avgift att införas för B-verksamheterna inom jordbruket.

Lagar och styrmedel

Miljöbalken/Kemikalielagstiftning/ABP

Miljömål

De nationella miljö kvalitetsmål som berörs av tillsynsområdet är "Ingen övergödning", "Levande sjöar- och vattendrag", "Giffri miljö", "Biologisk mångfald", "Ett rikt odlingslandskap", "Bara naturlig försurning", Begränsad klimatpåverkan" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Analys av tillsynsarbetet

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Utveckling av tillsynsplan utifrån identifierat tillsynsbehov, prioriterade verksamheter och tillgängliga resurser.	Planering utifrån tillsynsbehov, tillgängliga resurser och prioriterade verksamheter med beaktande av miljö kvalitetsmålen.	En uppdaterad fastställd tillsynsplan baserad på tillsynsbehov, prioriterade verksamheter och tillgängliga resurser.
Tillsyn utifrån fastställd tillsynsplan.	Återkommande tillsyn. Kontinuerlig uppdatering av uppgifter i MiljöReda där uppgifter som ligger till grund för planeringen hämtas.	Att prioriterade och planerade verksamheter erhållit tillsyn enligt plan.
Delta i regionala/nationella projekt. MVG: minst 1 projekt/år	Aktivt delta i planering och prioritering av projekt i MVG. Tillsyn utifrån framtagna handledning.	Ökad samsyn i tillsynen. Kompetensutveckling.

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling

Samverkan inom miljökontoren Skaraborg samt genom MVG

Resursbehov

Jordbruk	Antal objekt/ ärende	Tidsåtgång/ objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016	Tillsynsplan 2017	Tillsynsplan 2018
Handläggning och tillsyn							
Tillsyn B-verksamhet jordbruk	12	10	1	120	120	120	120
Tillsyn C-verksamhet jordbruk	38	9	1/3	114	114	114	114
Tillsyn U-verksamhet jordbruk	599	3 till 6	1/3-1/4	770	438	438	438
Övrig tillsyn jordbruk ABP förbränningsanläggningar	11	2		22	22	22	22
S:a Handläggning och tillsyn				1026	694	694	694
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				390	265	265	265
S:a Strategiskt arbete				390	265	265	265
Totalt antal timmar				1416	959	959	959
motsvarar tjänster				0,89	0,60	0,60	0,60

Avfallshantering

Beskrivning av tillsynsområdet

Miljö-Hälsa utövar tillsyn över avfallshantering som berör hushållsavfall och jämförligt avfall, farligt avfall och sådant avfall som omfattas av producentansvaret, det vill säga förpackningar, returpapper (tidningar), elektriska produkter, bilar och däck. Avfall som regleras i lagstiftningen ska hanteras på ett sådant sätt att inte olägenheter eller risk för utsläpp uppstår. Arbetet innebär också att vid rådgivning, tillsyn och remisshantering verka för att avfallet i möjligaste mån inte uppkommer, att avfallet återanvänds och material återvinns eller energiåtervinns.

Avfallsområdet berör även återanvändning av avfall (massor) för anläggningsändamål. Detta berör ofta återanvändning av förorenade massor i exploateringssammanhang. Återanvändning av massor vars föroreningsinnehåll innebär en ringa risk är en anmälningspliktig åtgärd enligt miljöprövningsförordningen. Anmälan hanteras utifrån platsen där massorna avses att användas.

Arbetet syftar bland annat till att minska avfallets mängd och farlighet. Kontoret lämnar information om hantering av farligt avfall, återvinning och kompostering. Även ansökningar om undantag från kommunens renhållningsordning handläggs av miljökontoret, liksom klagomålsärenden som till exempel nedskräpning. Avfallsfrågor som berör miljöfarliga verksamheter och prövning av dispensansökningar ingår inte i detta tillsynsområde utan som en del av miljöfarliga verksamheter under miljöskydd respektive avlopp. Avfallshantering ingår där som en kontrollpunkt vid tillsynsbesök på alla typer av besöksobjekt.

Avfallsområdet är i jämförelse med många andra områden som Miljö-Hälsa arbetar med i stor utsträckning reglerad genom detaljerade bestämmelser i lagstiftning. Förutom

miljöbalken och avfallsförordningen gäller i de tre kommunerna även den kommunala renhållningsordningen och avfallsplanen. Miljö- och bygg(lov)nämnden är tillsynsmyndighet inom området.

Lagar och styrmedel

Den nationella lagstiftningen inom tillsynsområdet utgörs av miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter.

Naturvårdsverkets allmänna råd och handböcker om avfallshantering förtydligar hur den nationella lagstiftningen på området ska tolkas och tillämpas. På lokal nivå är avfallsplanen och renhållningsordningen styrande för hur hushållsavfall och därmed jämförligt avfall ska hanteras.

Miljömål

Regeringen har fastställt två etappmål för att öka resurshushållningen på avfallsområdet:

- **Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan**
Insatser ska vidtas så att senast år 2018 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.
- **Ökad resurshushållning i byggsektorn**
Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.

Analys av tillsynsarbetet

Under 2014 påbörjades arbetet med att i Lidköpings kommun införa utökad sortering av hushållssopor i linje med gällande avfallsplan. Miljö-Hälsa har deltagit i arbetet med att ta fram underlag för val av hanteringssätt. Under 2016 kommer detta arbete att intensifieras och beslut förväntas tas i frågan om vilket system och i vilken omfattning som den utökade sorteringen kommer att genomföras. Beroende på beslutets utformning och omfattning/system så kan arbetsinsatsen bli mer eller mindre omfattande för Miljö-Hälsa.

Antalet anmälningar/dispensansökningar ligger relativt konstant över åren, 20-30 ärenden per år.

Ett förhållandevis stort antal frågor samt önskemål om information angående hantering av hushållsavfall och renhållningsordningens bestämmelser inkommer till Miljö-Hälsa. Uppskattningsvis rör det sig om 5-10 frågor i månaden. Ett flertal är av enklare art och går relativt lätt att besvara medan andra frågor kräver flera timmars arbete.

Antal nedskräpningsärenden inom kommunerna har ökat det senaste året. En trolig orsak är tydligare regler och krav på återvinning samt sortering av vårt avfall.

För att säkerställa att farligt avfall hanteras på rätt sätt vid större rivningsobjekt finns ett behov av att återkommande genomföra tillsynsprojekt inom området. Behov av att samarbeta med byggenheten kring rutiner och handläggning av rivningslov. Inom samverkansarbetet mellan miljökontor finns planer på ett projekt med tillsyn av skrotbilsärenden utom de auktoriserade verksamheterna. Planering inför det projektet kommer att starta upp under 2015 och tillsynsarbetet sker under 2016.

Utöver att aktivt arbeta med frågorna är omvärldsbevakning och kompetensutveckling av stor vikt för att upprätthålla en hög kompetens inom tillsynsområdet.

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling

Samverkan mellan miljökontoren i Skaraborg och branschorganisationer

Medverkan i arbetsgrupp för kommande avfallshantering.

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Bidra till förståelse internt och externt om vikten att hantera farligt avfall på rätt sätt i rivningsärenden.	Aktivt bevaka bygg-och rivningslov för kontroll att farligt avfall hanteras rätt.	Ökad samsyn inom förvaltningen. Större mängd farligt avfall som blir rätt hanterat och omhändertaget innebär en minskad miljöbelastning.
Bidra till att minska avfallens mängd och farlighet.	Följa upp avfallshanteringen hos verksamheter inom ramen för ordinarie miljötillsyn.	Minskad avfallsmängd till deponi. Ökad återanvändning och material återvinning eller energiutvinning av avfallet.
Delta i regional samverkan kring skrotbilsärenden.	Medverka vid uppstart av projektet under 2015.	Förberedelse för tillsyn under 2016 och stöd vid tillsyn av skrotbilsärende.

Resursbehov

AVFALLSHANtering	Antal objekt/ ärende	Tidsåtgång/ objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Handläggning och tillsyn							
Prövning av ansökan om förlängd hämtningsfrekvens för hushållsavfall	4	2		8	8	8	8
Prövning av ansökan om befrielse från hämtning av hushållsavfall	2	2		4	4	4	4
Prövning av övriga ansökningar om dispenser från renhållningsordningen	5	2		10	10	10	10
Besvara frågor från allmänhet och företag avseende avfall				10	10	10	10
Remissyttranden angående rivningslov m.m.				20	20	20	20
Granskning av farligt avfall vid rivning				40	40	40	40
Tillsynsprojekt riktat mot återvinningsstationer	50	1	1/5	10	0	0	0
Projekt skrotbilsärenden (samverkansprojekt 2015-2016.	4	5		0	20	0	20
Beslut och genomförande av ändrat hämtningssystem.					20	10	10
S:a Handläggning och tillsyn				122	162	112	134
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				89	89	89	89
S:a Strategiskt arbete				89	89	89	89
Totalt antal timmar				191	181	181	181
motsvarar tjänster				0,2	0,2	0,2	0,2

Förorenade områden

Beskrivning av tillsynsområdet

Målet är att aktivt arbeta för att förorenade områden inventeras, utreds, undersöks och efterbehandlas för att minska och förebygga risker för människors hälsa och miljön. Detta sker genom tillsyn, rådgivning, samverkan och omvärldsbevakning. Verksamhetsområdet omfattar föroreningar i mark, vatten och byggnader. Således ingår även PCB-inventering och sanering av byggnader i detta område. Under de senaste åren har arbetsbelastningen kring förorenad mark ökat markant. Miljötekniska markundersökningar, miljö- och hälsoriskbedömningar, åtgärdsutredningar, riskvärderingar och efterbehandlingsåtgärder aktualiseras främst i samband med planarbeten, nyetableringar, exploateringar och markförsäljning men även i samband med inventeringar och tillsyn av pågående och historiska verksamheter.

I databasen för förorenade områden (EBH-stödet) finns drygt 280 objekt i Lidköping, 150 i Götene och i Grästorp finns ca 60 registrerade objekt. Ett antal av dessa objekt har riskklassats enligt Naturvårdsverkets metodik MIFO (Metodik för Inventering av Förorenade Områden). Riskklass 1 och 2, innebär mycket stor risk respektive stor risk för människors hälsa eller miljön. I Lidköping tillhör drygt 30 objekt riskklass 1 eller 2. I Lidköping har dock stora delar av östra hamnen registrerats som ett objekt trots att området består av ett flertal fastigheter. I Götene tillhör närmare 30 objekt riskklass 1 eller 2. I Grästorp tillhör två kända objekt riskklass 2.

Lagar och styrmedel

Tillsynen av förorenade områden styrs utifrån miljöbalken med tillhörande förordningar, föreskrifter och allmänna råd. Miljöbalkens 10 kapitel anger förutsättningarna. Naturvårdsverket är bemyndigad att ta fram föreskrifter, allmänna råd och handledning i form av handböcker som berör området.

Plan-och bygglagen berörs vid handläggning av förorenad markärenden som berör fysisk planering, fastighetsöverlåtelse, exploatering, byggnationer och ändrad användning av lokaler och mark. Det kräver insikt och samordning mellan kommunens olika verksamheter i form av förvaltningsintern samordning i stor utsträckning. Brist på samordning kan få stora konsekvenser som t ex negativ miljö- och hälsopåverkan, ökade kostnader och tidsfördröjning av projekt.

Miljömål

Utöver lagstiftningen som till stor del styr vår verksamhet har nämnden att förhålla sig till våra nationella miljökvalitetsmål. Dessa har brutits ner till regionala mål i regionen. Ambitionen är att behovsbedömningar, tillsynsplanen och den faktiska tillsynen framledes tydligare ska präglas av miljömålen och folkhälsomålen.

De nationella miljökvalitetsmål som berör området förorenad mark är främst "Gifrfri miljö" och "God bebyggd miljö" men även "Frisk luft", "Levande sjöar och vattendrag", "Grundvatten av god kvalitet" berörs. Folkhälsopolitikens målområde "Miljöer och produkter" handlar om hela vår fysiska omgivning; luft, mark, vatten samt den bebyggda miljöns påverkan på hälsan.

Det regionala tilläggs mål som främst berör förorenade områden är kopplat till "Gifrfri miljö": Alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön ska åtgärdas:

- År 2020 har användningen ökat av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna.
- År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.

- År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Uppföljning: Årligen med hjälp av redovisning av efterbehandlingsarbetet.

Kommentar: De områden som är klassade som "områden med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön" brukar också kallas objekt i riskklass 1. De områden som är klassade som "områden med stor risk för människors hälsa eller miljön" brukar kallas objekt i riskklass 2.

I översiktsplanen anges övergripande rekommendationer för användning av mark inom kommunen. I det pågående arbetet med översiktsplanen i Lidköping kommer förorenad mark belysas ytterligare.

Analys av tillsynsarbetet

Miljö-Hälsas kunskap om föroreningsituationen i kommunerna förbättras varje år och antalet förorenade områden som Miljö-Hälsa identifierar ökar. Antalet och omfattning av ärenden styrs i stor utsträckning av exploatering och avetableringar. Det finns många fastigheter som är i behov av ytterligare inventeringar och undersökningar för att kunna bedöma risk och behov av ytterligare åtgärder. Resurser saknas dock för att aktivt arbeta med detta.

Miljö- och bygg(lov)nämnden har svårt att styra takten på arbetet då det i stor omfattning är beroende av att det finns en ansvarig för efterbehandling alternativt bidragsfinansiering av Naturvårdsverket. Arbetet med ansvarsutredning är extremt tidskrävande, långdraget och i dagsläget nedprioriterat. Det krävs mer resurser för att kunna driva arbetet med förorenad mark utifrån ett riskbaserat perspektiv.

Behovet av omvärldsbevakning, erfarenhetsutbyte med andra kommuner och fortlöpande kompetensutveckling är stort då kunskapen kring bedömning av föroreningshalter, risker och efterbehandlingsmetoder utvecklas och rättspraxis ändras ständigt. Den strategiska tiden för detta område har ökat och behöver även framåt ökas ytterligare.

Sedan 2013 är arbetet med Hamnstadsprojektet i Lidköping högt prioriterat av kommunen och Miljö-Hälsa har en bevakande och informativ roll i framtagandet av detaljplaner. Hösten 2015 påbörjades undersökningar och utredningar inför efterbehandling av kvarteret Kniven. Detta kommer att fortgå under en längre tid. Det kommer sannolikt att ta mycket tid i anspråk av Miljö-Hälsa då denna del innebär aktiv tillsyn med bedömningar av undersökningar och utredningar mot en tidigare bevakande och informativ roll.

Länsstyrelsen har fått bidragsmedel av Naturvårdsverket för utredning och eventuell efterbehandling av en nedlagd träimpregneringsindustri i Götene kommun. Länsstyrelsen är huvudman för projektet och Miljö-Hälsa har tillsynsansvaret för objektet.

Miljö-Hälsas arbete med PCB-inventeringar i Lidköping och Götene är påbörjat men det krävs ytterligare inventeringsarbete samt uppstart i Grästorp. Delar av PCB-arbetet planeras att integreras i den ordinarie tillsynen på miljöfarliga verksamheter med start 2016. Mer tid kommer att behöva ägnas åt PCB-frågor de kommande åren. Enligt lagstiftningen ska fastigheter ha inventerats och sanerats beroende på PCB-halt, senast den 30 juni 2016. Även det projekt som Länsstyrelsen drivit kring verksamheter som hanterat TRI och där det idag finns en verksamhetsutövare kommer Miljö-Hälsa att integrera i den ordinarie miljötillsynen. Arbetet handlar främst i

nuläget om att registrera i MiljöReda att TRI hanterats på fastigheten och att informera berörda att så skett.

Vikten av att vidta åtgärder i förorenade områden prioriteras av sittande regering. Ytterligare anslag i kommande budget förmedlar att detta är ett mycket viktigt och prioriterat område för att främja människors hälsa och miljön. Området bör därav också få ökad uppmärksamhet lokalt där utökade resurser är en förutsättning för att fullfölja nationella och regionala målsättningar på lokal nivå.

Handläggning och tillsyn

- Ärenden relaterade till misstänkt eller konstaterad förorening i mark, vatten och byggnader. Detta gäller både exploaterings- och bidragsrelaterade ärenden samt behovsstyrda åtgärder.
- Bevakning och remissinstans i samband med fysisk planering (planer).
- Bevakning och remissinstans i samband med bygglovsärenden.
- Bedömningar av miljötekniska markundersökningar, riskbedömningar, riskvärderingar, åtgärdsutredningar.
- Bedömningar och krav inför, under och efter vidtagna efterbehandlingsåtgärder.
- Återanvändning av förorenade massor för anläggningsändamål (i samverkan med området avfall).
- Information och rådgivning allmänt vid t ex marköverlåtelse och exploatering.
- Avetablering av miljöfarliga verksamheter (i samverkan med området miljöskydd).
- Statusuppdateringar IED, BAT inom miljöfarliga verksamheter (i samverkan med området miljöskydd).
- Inventeringar historiska verksamheter och rapportering till/från Länsstyrelsens EBH-databas.
- PCB information i samband med tillsyn på miljöfarliga verksamheter.
- PCB-inventeringar (i övrigt).
- PCB-sanering av byggnader.
- Information kring Tri i samband med ordinarie miljötillsyn på miljöfarliga verksamheter.
- Uppföljning av fastigheter där nedlagda verksamheter som förorenat funnits.

Strategiskt arbete

Inventeringar och uppföljningar Informationstillfällen internt/externt, Hamnstadsprojektet

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Bidra till förståelse internt och externt om vikten att hantera förorenad mark-frågor i tidigt skede i planprocesser och inför t ex exploatering.	Intern och extern förmedling av information. Erfarenhetsutbyte. Deltagande i planprocesser. Aktivt deltagande i exploateringsdiskussioner internt/externt.	Intern och extern förståelse och insikt kring behov av undersökningar, utredningar och åtgärder relaterade till förorenad mark. Förorenad mark ska bli en naturlig frågeställning tidigt i processer.
Bidra till minskad deponering av förorenade massor.	Förorda att massor återanvänds där så är möjligt.	Minskad andel förorenade massor till deponi. Ökad återanvändning av ringa förorenade massor.
Ett uppdaterat och tillförlitligt register och digitalt kartmaterial över kända och potentiellt förorenade fastigheter i kommunerna. Detta ska utgöra ett underlag vid t ex fastighets-överlåtelser, planläggningar, exploateringar.	Uppdatera vårt interna förorenad markregister löpande och utifrån Länsstyrelsens EBH-stöd.	God översikt över kommunens kända och potentiellt förorenade fastigheter. Tillgänglig information.
Integrera tillsyn av förorenade områden i ordinarie miljötillsyn.	Ta fram vägledning och stötta miljöhandläggare internt.	En effektivare miljötillsyn.

Följa upp inventerade fastigheter med sannolika eller konstaterade föroreningar.	Aktiv tillsyn	Minska risk för människors hälsa och miljön till följd av förorenade områden.
--	---------------	---

Resursbehov

FÖRORENADE OMRÅDEN	Antal objekt/ärende	Tidsåtgång/objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsyns-plan 2016 (tim)	Tillsyns-plan 2017 (tim)	Tillsyns-plan 2018 (tim)	Tillsyns-plan 2019 (tim)
Handläggning och tillsyn								
Anmälningsärenden gällande efterbehandlingsåtgärder av förorenad mark	10	15		150	150	150	150	150
Anmälningsärenden gällande efterbehandlingsåtgärder av förorenad mark, Hamnstaden				50	50	50	50	50
Anmälningsärenden gällande återanvändning av ringa förorenade massor	10	10		100	100	100	100	100
Anmälningsärenden gällande återanvändning av ringa förorenade massor, Hamnstaden				60	60	60	60	60
Inventering potentiellt förorenade områden initierade av Länsstyrelsen		3	10	30	30	30	30	30
Handläggning inventerade förorenade områden	5	50		250	250	250	250	250
Uppföljning av inventerade potentiellt förorenade områden	15	5		75	75	75	75	75
Ansvarsutredningar		15	2	30	30	30	30	30
Undersökningar, utredningar och efterbehandling i bidragsprojekt	1	10	1	10	10	10	10	10
Uppföljning av TRI i pågående och nedlagda verksamheter	15	5		75	75	75	75	75
Tillsyn brandövningsplatser	5	8		40	20			
PFAS	1			100	100	100	?	?
Inventering PCB		6		50	50	50	50	50
Sanering PCB		16		15	15	15	15	15
Stöttning internt i EBH				50	50	50	50	50
S:a Handläggning och tillsyn				1080	1065	1045	945	945
Strategiskt arbete								
Hamnstaden Lidköping Exploatering	1	150		150	150	150	150	150
Plangranskning	15	8		120	120	120	120	120
Verksamhetsutveckling				400	400	400	400	400
S:a Strategiskt arbete				420	410	405	360	360
Totalt antal timmar				1505	1475	1450	1305	1305
motsvarar tjänster				1,2	1,2	1,1	1,1	1,1

Kemikalier

Beskrivning av tillsynsområdet

Miljö-Hälsas tillsyn inom kemikalieområdet är i hög utsträckning inriktad på att begränsa eventuella utsläpp av kemikalier från verksamheter och anläggningar samt att öka företagens och allmänhetens kunskap om kemiska produkter. Genom att kunskapen om kemiska produkter ökar, ökar också förståelsen om kemiska produkters miljöbelastning vilket antas leda till användande av mindre miljöskadliga alternativ.

I det löpande arbetet med kemikalier ingår tillsyn och rådgivning. Utöver tillsynsobjekten som ingår i miljö-tillsynsregistret där kemikalieområdet alltid ingår vid ordinarie tillsyn ägnar Miljö-Hälsa även tillsyn över de verksamheter som har köldmedieanläggningar och verksamheter som säljer kemiska produkter. Därutöver

ingår bland annat tillsyn över användningen av bekämpningsmedel och kemikalier i produkter samt Miljö-Hälsas interna och externa rådgivning på kemikalieområdet. Den operativa tillsynen över hanteringen av kemikalier hos miljöfarliga verksamheter redovisas ovan som en del av miljöfarliga verksamheter under Miljöskydd.

Lagar och styrmedel

Den övergripande kemikalielagstiftningen i Sverige är CLP- och REACH-förordningarna som trädde i kraft 1 juni 2007 och som genom ett stegvist införande skall vara fullt implementerad 2018. Området köldmedier regleras av EG-förordningar nr 842/2006, nr1005/2009 och nr 1516/2007, med tillhörande direktiv. Området växtskyddsmedel regleras av EG förordning nr 1107/2009 med tillhörande direktiv. Vidare hanterar miljöbalkens 2 och 14 kap. speciella bestämmelser rörande kemiska produkter och biotekniska organismer. Utöver detta finns förordningar och föreskrifter som meddelats av Kemikalieinspektionen eller Naturvårdsverket.

Miljömål

Enligt det nationella miljö kvalitetsmålet "Giffri miljö" ska miljön vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Miljö-Hälsas roll i detta arbete är främst att via information och kontroll medverka till att riskerna vid hantering av kemiska produkter minskar samt att särskilt farliga ämnen fasas ut.

Utöver detta finns en förväntan bland kommunens invånare att Miljö-Hälsa ska kunna svara på frågor om kemikalier. Detta visar sig bl. a. i frågor via telefon.

Analys av tillsynsarbetet

Olika tillsynsmetodiker har valts för de olika delarna i detta tillsynsområde. Nedan ges en kort beskrivning av dessa.

Tillsynen över köldmedieanläggningar (verksamheter) vars totala köldmediemängd är minst 10 kg eller mer sker genom granskning av köldmedierapporter, totalt hanteras ca 200 ärenden per år. Verksamheter som hanterar köldmedia mellan 3 och 10 kg faller också inom ramen för enhetens tillsynsansvar.

Ny lagstiftning kommer att påverka antalet tillsynsobjekt samt metodik för kontroll. Nya objekt som idag inte omfattas kan bli aktuella redan 2015-16. Nya objekt är inte idag införda i tillsynsregistret i miljöreda.

Tillsynen över försäljningen av kemiska produkter sker dels i form av tillsynsbesök och dels genom skriftlig information. Tillsynen har hittills i huvudsak skett genom deltagande i regionala och nationella tillsynsprojekt. Under 2015 planerar Miljö-Hälsa att delta i Kemikalieinspektionen nationella samverkansprojekt med fokus på bekämpningsmedel under hösten 2015. Projektet vävs in i samband med ordinarie tillsyn inom jordbruk.

Under 2015 planerar Miljö-Hälsa även att delta i Miljösamverkans tillsynsprojekt med REACH- tillsyn på verksamheters egenkontroll. Denna medverkan i projektet kommer att ske och utföras inom den ordinarie tillsynen på respektive tillsynsobjekt.

För att yrkesmässigt få använda bekämpningsmedel inom vissa områden krävs tillstånd. Tillsynen på området sker främst i form av ansökning/anmälningsärenden, skriftlig information samt telefonsamtal. Vi får in ärenden för handläggning av kemisk bekämpning av växtlighet (t ex handelsträdgård, fastighetsskötsel och banvallar).

Till Miljö-Hälsa inkommer frågor om kemikalier från övriga förvaltningar, kommuninvånare och företag.

Handläggning och tillsyn

- handläggning av köldmedieärenden
- rådgivning
- tillsyn/projekt

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling

Information till allmänheten, stöd internt i kommunerna.

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Medverka i regionala/nationella projekt	Projekt läggs upp i miljöreda och uppgifter hämtas där.	Antal projekt eller antal besöksobjekt alt % av objekten.
Minska klimatpåverkan	Tillsyn av återkommande årsrapporter för köldmedieanläggningar.	Alla rapporter inkomna i tid. Rapport sammanställning till nämnden
MVG projekt REACH-tillsyn. Inriktning egenkontroll på verksamheter som omfattas av FVE. Kontrollen sker inom den ordinarie tillsynen.	MVG:s projektrapport.	Antal projekt eller antal besöksobjekt alt % av ordinarie tillsynsobjekten.

Resursbehov

KEMIKALIER	Antal objekt/ärende	Tidsåtgång/objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Handläggning och tillsyn							
Köldmedierapporter >10kg	194	1,5		290	290	290	290
Köldmedier tillsyn 3-10 kg				0	0	0	10
MSA	5	2		10	10	10	10
Tillsyn kemiska produkter Försäljning av kemiska produkter och hygienartiklar etc	300*	6	1/4	45	0	45	0
Tillstånd och anmälan om spridning av bekämpningsmedel	10	2		20	20	20	20
S:a Handläggning och tillsyn				365	320	365	330
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				155	130	150	150
Information till allmänheten, stöd vid upphandling m.m.				155	130	150	150
S:a Strategiskt arbete				140	20	20	
Totalt antal timmar				505	505	445	505
motsvarar tjänster				0,3	0,3	0,3	0,3

*Antal objekt i alla tre kommunerna. Samtliga försäljningsställen för kemiska produkter eller kemiska varor. Siffran är en grov uppskattning, inventering inte genomförd.

Miljöövervakning

Miljö- och bygg(lov)nämnden ska bidra till att kommunerna har ett bra planeringsunderlag avseende luft och vatten.

Beskrivning av tillsynsområdet

Miljöövervakningsarbetet är ofta inriktat på en rad olika mätningar/undersökningar. Det kan omfatta; undersökningar av luftkvaliteten i tätorter, undersökningar av brunnar, sammanställning av vattenkvaliteten i strandbad, provtagning av sjöar och vattendrag, undersökningar av buller, lokala recipientundersökningar i anslutning till reningsverk och deponeringsanläggning, inventering av arter, bestånd, biotoper eller ekosystem och mätningar av organiska miljögifter och tungmetaller i fisk, grönsaker och annan typ av livsmedelskontroll.

En del av dessa mätningar sker i första hand vid ett antal punktkällor i kommunen. De kan hänföras till vad man traditionellt betecknar som tillsynsverksamhet och ansvaret enligt miljöbaken ligger där på verksamhetsutövaren att kontrollera påverkan på sin omgivning även.

Arbetsområdet innefattar deltagande i de båda vattenvårdsförbunden Väneren och Vänerens sydöstra tillflöden samt luftvårdsförbundet Luft i väst, svara på remisser, bevakning av regional och nationell miljöövervakning, rådgivning och information.

Det är framförallt inom arbetet med tillsyn av miljökvalitetsnormer (MKN) för luft som Miljö-Hälsa utför övervakning. Skälet för detta är kommunens utpekade ansvar i frågan. Mätning av bakgrundsstrålning är ett annat område där kommunen har ett ansvar att genomföra och rapportera mätresultat i nationell databas.

Lagar och styrmedel

Miljöbalken med tillhörande förordningar och föreskrifter, vattendirektivet. Mest styrande är beslut om miljökvalitetsnormer och förordningen om omgivningsbuller.

Översiktsplan, detaljplaner, miljökvalitetsmål, nationella miljömål, folkhälsomål, miljökrav vid nybyggnation.

Miljömål

Analys av tillsynsarbetet

Den del av miljöövervakningsarbetet som omfattar vattenanalyser av sjöar och vattendrag, biologiska undersökningar av växt- och djurliv, för att bedöma vattenkvaliteten, ombesörjs genom vattenvårdsförbunden. Luftövervakning ombesörjs genom luftvårdsförbundet Luft i Väst. Luft i Västs kontrollstrategi omfattar ingen lokal mätning inom kommunen under 2016.

Övervakning av strandbadens vattenkvalité under 2016 kommer att föras över till ansvarig verksamhetsutövare i respektive kommun.

På uppdrag av strålskyddsinstitutet genomför kommunen mätning av bakgrundsstrålning i juli under 2016.

Handläggning och tillsyn

- Mätningar inom ramen för Luft i väst, som avser övervakning av luftkvalitetsnormer.

Strategiskt arbete

Verksamhetsutveckling

Information, planering och skötsel

- rådgivning och information till allmänhet och organisationer

Miljöövervakning

- Medverkan i vatten- och luftvårdsförbund
- Bakgrundsmätning av strålning

Verksamhetsmål

Mål	Aktivitet	Resultat
Kommunerna ska ha bra planeringsunderlag och god kännedom om kommunens luft- och vattenmiljöer.	Följa arbetet i luftvårdsförbundet Luft i Väst samt vattenråden Vänern och Väterns sydöstra tillflöden.	Ha kunskap om luft och vattenstatus i kommunerna.

Resursbehov

MILJÖÖVERVAKNING	Antal objekt/ ärende	Tidsåtgång/ objekt	Tillsyn ggr/år	Behov (tim/år)	Tillsynsplan 2016 (tim)	Tillsynsplan 2017 (tim)	Tillsynsplan 2018 (tim)
Handläggning och tillsyn							
Bevakning luft- och vattenvårdsförbund	3			60	40	40	40
Mätning i gaturum	3	17	1/2	36	16	50	0
Bakgrundsstrålning*	11	1,5	16,5	33	25	50	50
S:a Handläggning och tillsyn				129	81	140	90
Strategiskt arbete							
Verksamhetsutveckling				49	31	44	35
S:a Strategiskt arbete				49	31	44	35
Totalt antal timmar				178	112	159	125
motsvarar tjänster				0,1	0,1	0,1	0,1

*Bakgrundsmätning sker i 3 kommuner (5+3+3 platser) ca 5,5 h per kommun var sjunde månad

Jämförelse mellan beräknat behov och verksamhetsplan för år 2016

Tillsynsområde	Behov/år (tim)	VP 2016 (tim)	Tillgänglig tid (i %) av beräknat behov 2016	Resursbrist i timmar av beräknat behov tot (och % av tjänst)
Administration	2260	2360	1,0	100
Livsmedel	6580	6580	1,0	0
Avlopp	801	875	1,1	74
Hälsoskydd	1471	1188	0,8	-283
Miljöfarliga verksamheter	5627	5049	0,9	-578
Jordbruk	1416	959	0,7	-457
Avfallshantering	191	181	0,9	-10
Förorenade områden	1505	1475	1,0	-30
Kemikalier	505	505	1,0	0
Miljöövervakning	178	112	0,6	-66
S:a timmar	20534	19284	0,9	-1250
S:a tjänster	12,8	12,1	0,9	-0,78